

**ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ
ΤΕΧΝΙΚΕΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕ/ΕΑΑ**

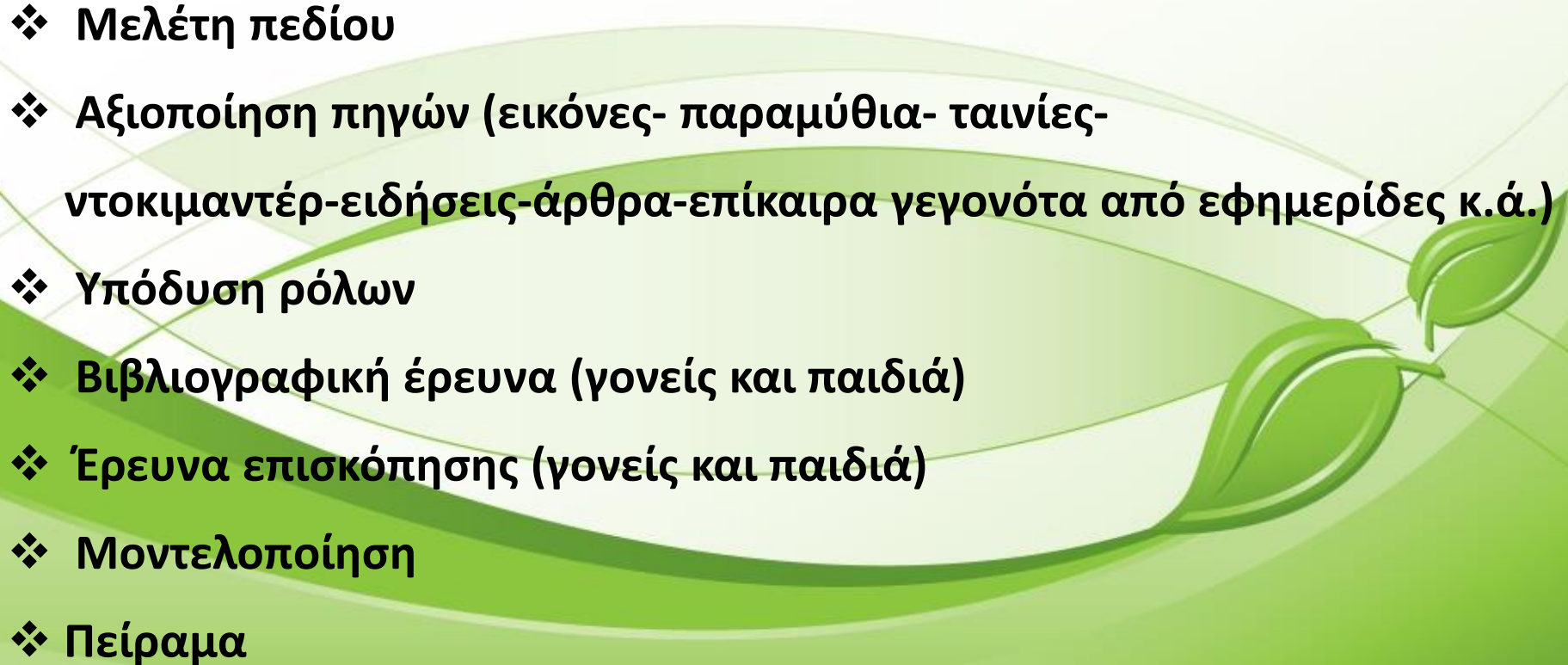
**ΟΜΑΔΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ 2018**

Οι διδακτικές τεχνικές είναι παιδαγωγικές μέθοδοι που:

- ✓ συνάδουν με τη φύση και τους στόχους της ΠΕ/ΕΑΑ
- ✓ στηρίζονται στην ενεργητική αλληλεπιδραστική μάθηση, τη διερεύνηση και την ομαδική εργασία
- ✓ ενισχύουν την καινοτόμο εκπαιδευτική προσέγγιση την οποία επιχειρεί να προωθήσει το πρόγραμμα για την ΠΕ/ΕΑΑ και
- ✓ μπορούν να εφαρμοστούν συνδυαστικά ανάλογα με το εκάστοτε ζήτημα/πρόβλημα που θα αποτελέσει την ΑΠΕΠ του νηπιαγωγείου

Σημειώνεται ότι η παρουσίαση δεν εξαντλεί τις διδακτικές τεχνικές, αλλά προσπαθεί να αναφέρει κάποιους τρόπους, με τους οποίους μπορεί να επιλεγεί ένα ζήτημα διερεύνησης της ΑΠΕΠ του νηπιαγωγείου, καθώς επίσης και τα διάφορα ζητήματα που μπορούν να μελετηθούν μέσα από αυτήν.

Διδακτικές τεχνικές

- ❖ Καταιγισμός ιδεών
 - ❖ Εννοιολογικός χάρτης
 - ❖ Συζήτηση προβληματισμός
 - ❖ Μέθοδος project
 - ❖ Μελέτη πεδίου
 - ❖ Αξιοποίηση πηγών (εικόνες- παραμύθια- ταινίες- ντοκιμαντέρ-ειδήσεις-άρθρα-επίκαιρα γεγονότα από εφημερίδες κ.ά.)
 - ❖ Υπόδυση ρόλων
 - ❖ Βιβλιογραφική έρευνα (γονείς και παιδιά)
 - ❖ Έρευνα επισκόπησης (γονείς και παιδιά)
 - ❖ Μοντελοποίηση
 - ❖ Πείραμα
-

Αρχική διερεύνηση περιβαλλοντικών ζητημάτων

- Αρχικά η διερεύνηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων γίνεται από τους/τις νηπιαγωγούς που θα αναλάβουν την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση/ Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη.
- Στα μέσα Νοεμβρίου θα γίνει διερεύνηση από κοινού με τα παιδιά, ενώ ενθαρρύνεται η συμμετοχή και συνεργασία με τους/τις νηπιαγωγούς όλων των τμημάτων, με γονείς, φορείς και οποιοδήποτε άλλο άτομο, επαγγελματία και οργανισμό μπορεί να φανεί χρήσιμος και να συμβάλει στον σχεδιασμό και την υλοποίηση της Αειφόρου Περιβαλλοντικής Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΑΠΕΠ) του νηπιαγωγείου.

- Η διερεύνηση μπορεί να γίνει με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους και με την αξιοποίηση διάφορων διδακτικών τεχνικών.
- Τα παιδιά μπορούν να ξεκινήσουν την έρευνά τους από μηδενική βάση για να διαπιστώσουν ποια περιβαλλοντικά προβλήματα αντιμετωπίζει η περιοχή τους, ή το νηπιαγωγείο τους, ή η κοινότητά τους, ή η πόλη τους και τα επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα.
- Αφού τα ιεραρχήσουν, μπορούν να επιλέξουν να μελετήσουν το ζήτημα που τους επηρεάζει ή που τους ενδιαφέρει περισσότερο.
- Ο/Η νηπιαγωγός έχει τη δυνατότητα να φέρει τα παιδιά σε επαφή με περιβαλλοντικά προβλήματα, τα οποία αφορούν ή επηρεάζουν τα συγκεκριμένα παιδιά ή το συγκεκριμένο νηπιαγωγείο, τα οποία μπορεί να μην είναι προφανή ή να είναι πιο δύσκολο να εντοπιστούν ή να προσδιοριστούν από τα ίδια.

- Επίσης, θα μπορούσε η διερεύνηση να γίνει σε συνεργασία με συναδέλφους άλλων τάξεων και έτσι να γίνει σύγκριση αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων στο τέλος της διαδικασίας και να παρθούν από κοινού αποφάσεις.
- Επιπλέον, για την επιλογή του τελικού ζητήματος διερεύνησης σε κάθε σχολική μονάδα, θα μπορούσε να γίνει δημόσια διαβούλευση στο νηπιαγωγείο με παρουσίαση των ζητημάτων διερεύνησης που επέλεξε η κάθε τάξη και μέσα από διάλογο και ανάλογη τεκμηρίωση να καταλήξουν από κοινού τα παιδιά στο τελικό ζήτημα διερεύνησης.

Επιλογή περιβαλλοντικού ζητήματος από τη σχολική μονάδα

Κάθε σχολική μονάδα είναι ελεύθερη να επιλέξει το ζήτημα που θα καθορίσει την Αειφόρο Περιβαλλοντική Εκπαιδευτική της Πολιτική (ΑΠΕΠ), με γνώμονα:

- τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των παιδιών και των εκπαιδευτικών της
- τα περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει
- τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, προβλήματα και ανάγκες της περιοχής στην οποία βρίσκεται
- τα περιβαλλοντικά ζητήματα που επηρεάζουν βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα την ποιότητα ζωής των ανθρώπων σε τοπικό επίπεδο
- τη δυνατότητα υλοποίησης του ζητήματος διερεύνησης.

Σε συνεδρία του προσωπικού, ο/η κάθε νηπιαγωγός, αναφέρει τα ζητήματα/προβλήματα, που έχουν προκύψει, από την αρχική διερεύνηση με τα παιδιά του/της και επιλέγεται ως ζήτημα μελέτης, αυτό που κρίνεται ως σημαντικότερο, ενδιαφέρει τα περισσότερα παιδιά και η εξέτασή του εμπίπτει στις δυνατότητες της σχολικής μονάδας.

Στη συνέχεια, αναφέρονται διάφορες τεχνικές και πρακτικά παραδείγματα για το πώς θα μπορούσε να γίνει η διερεύνηση και η επιλογή του περιβαλλοντικού ζητήματος/προβλήματος, το οποίο θα αποτελέσει την ΑΠΕΠ της σχολικής μονάδας.

Ο/Η νηπιαγωγός μπορεί να επιλέξει ανάλογα διδακτικές τεχνικές που προτείνονται ή ακόμη και να εφαρμόσει άλλες παιδαγωγικές προσεγγίσεις αρκεί αυτές να είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες και στις ιδιαιτερότητες των παιδιών της τάξης του/ης.

Επισκόπηση του σχολικού χώρου και γειτονικής περιοχής:

Το νηπιαγωγείο είναι καινούριο κτίσμα και γειτονεύει με το Δημοτικό σχολείο.

Βρίσκεται λίγο πιο έξω από την κοινότητα, σχεδόν στο πιο ψηλό σημείο της κοινότητας, σε μια πάρα πολύ ήσυχη περιοχή.

Μέσα και γύρω από τον σχολικό χώρο, υπάρχουν πολλά δέντρα, θάμνοι και λουλούδια. Ο σχολικός κήπος μένει αναξιοποίητος και αποτελεί κυρίως χώρο διαλείμματος και δεν έχει γίνει καμία πρόβλεψη για χρήση του ως χώρος δημιουργίας, μάθησης και ψυχαγωγίας.

Δίπλα από το νηπιαγωγείο υπάρχει ένας μεγάλος ελαιώνας και λίγο πιο πάνω υπάρχουν φάρμες με άλογα, πρόβατα, αγελάδες και κατσίκες.

Κοντά στο νηπιαγωγείο υπάρχουν και πολλοί αναξιοποίητοι χώροι (οικόπεδα), μέσα στους οποίους υπάρχουν αρκετά απορρίμματα. Υπάρχει, επίσης, έλλειψη πεζοδρομίων σε δρόμους κοντινούς με το νηπιαγωγείο, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις εκεί όπου υπάρχουν πεζοδρόμια είναι σπασμένα ή υπάρχουν φυτεμένα δέντρα πάνω σε αυτά παρεμποδίζοντας τη διέλευση των πεζών (ενώ τα πεζοδρόμια γύρω από το νηπιαγωγείο είναι καλοδιατηρημένα).

Η κοινότητα αποτελεί τουριστικό προορισμό, κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες αλλά υπάρχει τουριστική κίνηση (εγχώριος τουρισμός) ολόχρονα.

Τα τελευταία χρόνια δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην τουριστική ανάπτυξη της κοινότητας και ιδιαίτερα της πλατείας της.

Στην κοινότητα λειτουργεί ολόχρονα ένα μεγάλο ξενοδοχείο καθώς και πολλά τουριστικά καταλύματα, εστιατόρια και τουριστικά καταστήματα.

**Ζήτημα/Πρόβλημα στο οποίο θα δοθεί έμφαση
κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά:**

**ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΠΕ/ΕΑΑ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

**ΟΜΑΔΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ 2018**

Καταιγισμός ιδεών

Καταιγισμός ιδεών

Η τεχνική του καταιγισμού ιδεών αποτελεί μια συμμετοχική διαδικασία κατά τη διάρκεια της οποίας τα παιδιά εκφράζουν ελεύθερα ιδέες για ένα θέμα αξιοποιώντας τις προϋπάρχουσες αντιλήψεις και βιώματά τους (Βασάλα και Φλογαΐτη, 2002).

Μπορεί να γίνει καταιγισμός ιδεών για ζητήματα που αφορούν στο περιβάλλον του νηπιαγωγείου ή της γειτονιάς ή της κοινότητας ή της πόλης, ομαδοποίηση και ιεράρχησή τους από το σημαντικότερο στο λιγότερο σημαντικό και επιλογή αυτού που θα μελετηθεί.

Η τεχνική του καταιγισμού ιδεών εξασφαλίζει μεγάλη συμμετοχή, αξιοποιεί τη δημιουργικότητα και τα βιώματα των παιδιών, αναπτύσσει την ελεύθερη έκφραση, την κριτική σκέψη και τη συνεργασία όλων.

Μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε φάση ενός προγράμματος.

Αρχίζουμε με καταιγισμό ιδεών αναφορικά με το περιβάλλον του νηπιαγωγείου. Το ίδιο μπορεί να γίνει για τη σχολική αυλή, τη γειτονιά, την κοινότητα, την πόλη.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

ΔΑΣΚΑΛΕΣ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

ΑΥΛΗ

ΠΑΙΔΙΑ

ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ

ΔΕΝΤΡΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΚΟΥΚΛΟΣΠΙΤΟ

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΜΑΣ

ΚΟΥΝΙΕΣ

ΤΣΟΥΛΗΘΡΑ

ΤΡΑΠΕΖΙΑ

ΚΑΡΕΚΛΕΣ

ΦΑΝΕΛΛΟΓΡΑΦΟΣ

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑΣ

ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΓΩΝΙΑ

ΚΑΛΑΘΟΙ/ΚΑΔΟΙ
ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

ΚΑΛΑΘΟΙ

Προχωρούμε με ομαδοποίηση των πιο πάνω λέξεων και εννοιών για συγκεκριμενοποίηση του όρου περιβάλλον

Το περιβάλλον του νηπιαγωγείου μας

Φυσικό περιβάλλον

Δέντρα
Λουλούδια
Πουλιά
Αέρας
Νερό
Βροχή

Ανθρωπογενές περιβάλλον

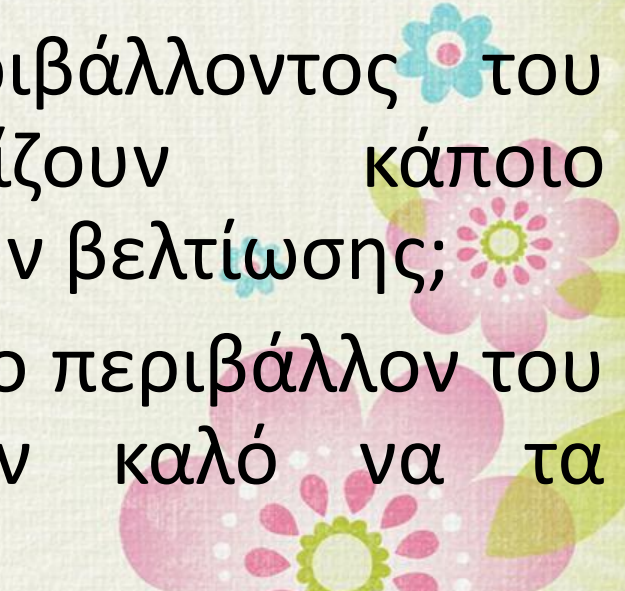
Δομημένο/τεχνητό:

Σχολείο
Παιχνίδια
Τσουλήθρα
Κούνιες
Τραπέζια
Καρέκλες
Κουκλόσπιτο
Κάλαθοι

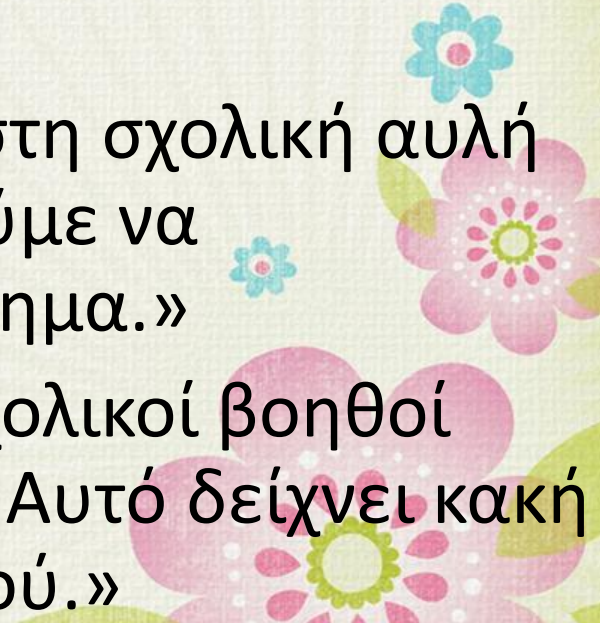
Ανθρώπινο:

Διευθύντρια
Δασκάλες
Παιδιά
Βοηθοί
Γονείς
Παππούδες
Γιαγιάδες

Διατυπώνουμε προβληματισμούς για τα στοιχεία που αποτελούν το περιβάλλον του σχολείου μας, της γειτονιάς, της κοινότητας, της πόλης μας.

- Τι μας αρέσει από το περιβάλλον του νηπιαγωγείου, και θα πρέπει να το διατηρήσουμε;
 - Ποια στοιχεία του περιβάλλοντος του νηπιαγωγείου, αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα ή μπορούν να τύχουν βελτίωσης;
 - Ποια στοιχεία λείπουν από το περιβάλλον του νηπιαγωγείου, και θα ήταν καλό να τα προσθέσουμε;
-

Πιθανές απαντήσεις/προβληματισμοί:

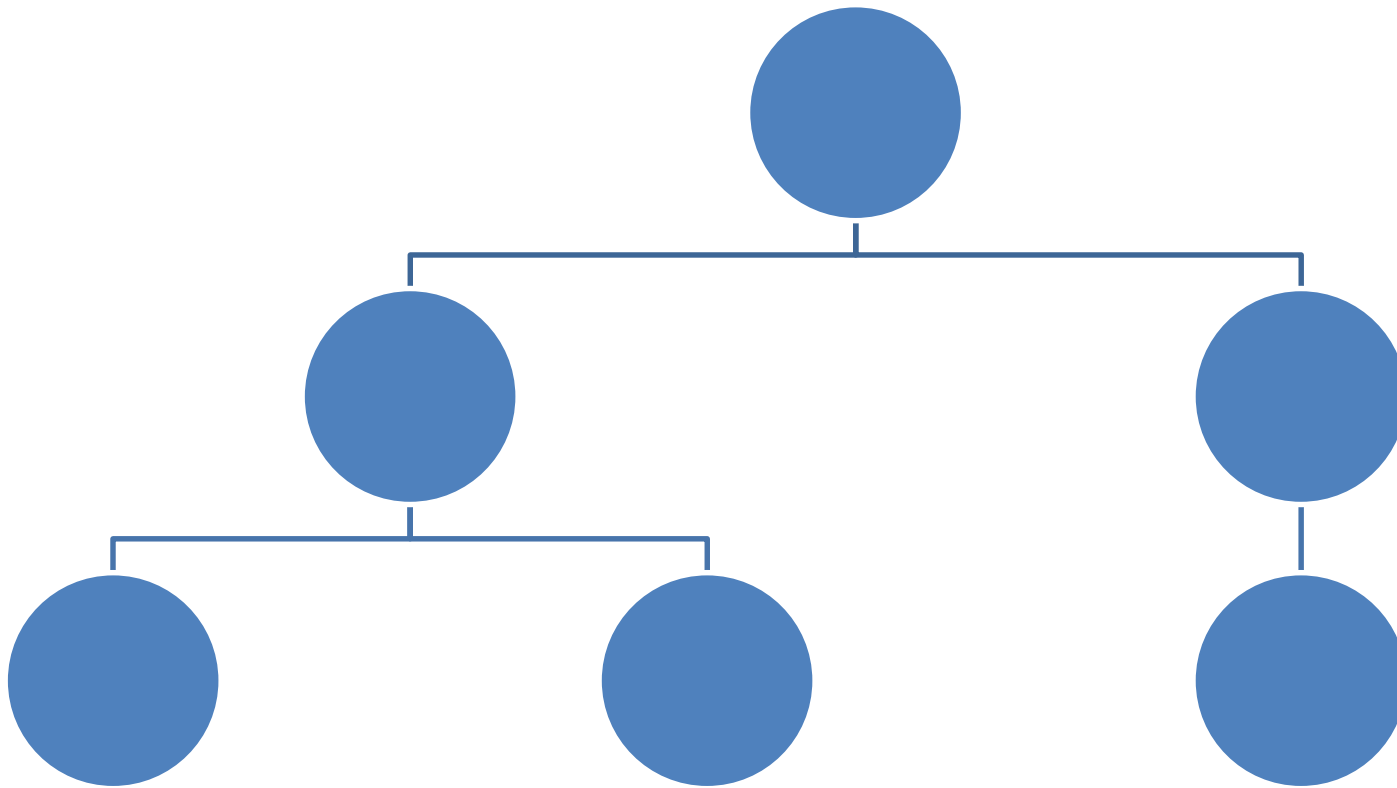
- «Μας αρέσουν τα δέντρα και τα λουλούδια που υπάρχουν στο νηπιαγωγείο μας και καλό θα ήταν να τα διατηρήσουμε και να προσπαθήσουμε να τα εμπλουτίσουμε.»
 - «Έχουμε πολλά απορρίμματα στη σχολική αυλή και πρέπει να δούμε πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυτό το πρόβλημα.»
 - «Το λάστιχο που ποτίζουν οι σχολικοί βοηθοί μένει συχνά ανοιχτό χωρίς λόγο. Αυτό δείχνει κακή χρήση και υπερκατανάλωση νερού.»
-

Από τους προβληματισμούς, θα προκύψουν κάποια πιθανά ζητήματα που θα μπορούσε να μελετήσει η σχολική μονάδα.

Οι εισηγήσεις κάθε τάξης μεταφέρονται στη διεύθυνση, από τα παιδιά και αποφασίζεται, από κοινού, το ζήτημα της ΑΠΕΠ του νηπιαγωγείου.

Μπορούν τα ζητήματα διερεύνησης για την τελική επιλογή να τεθούν σε δημόσια διαβούλευση με τη συμμετοχή του Σ. Γ., της Σχολικής Εφορείας, του Κοινοτάρχη, των Τοπικών αρχών, αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών, ανάλογα με την ικανότητα και το επίπεδο λόγου/επικοινωνίας των παιδιών.

Εννοιολογικός χάρτης

Τι είναι ο εννοιολογικός χάρτης;

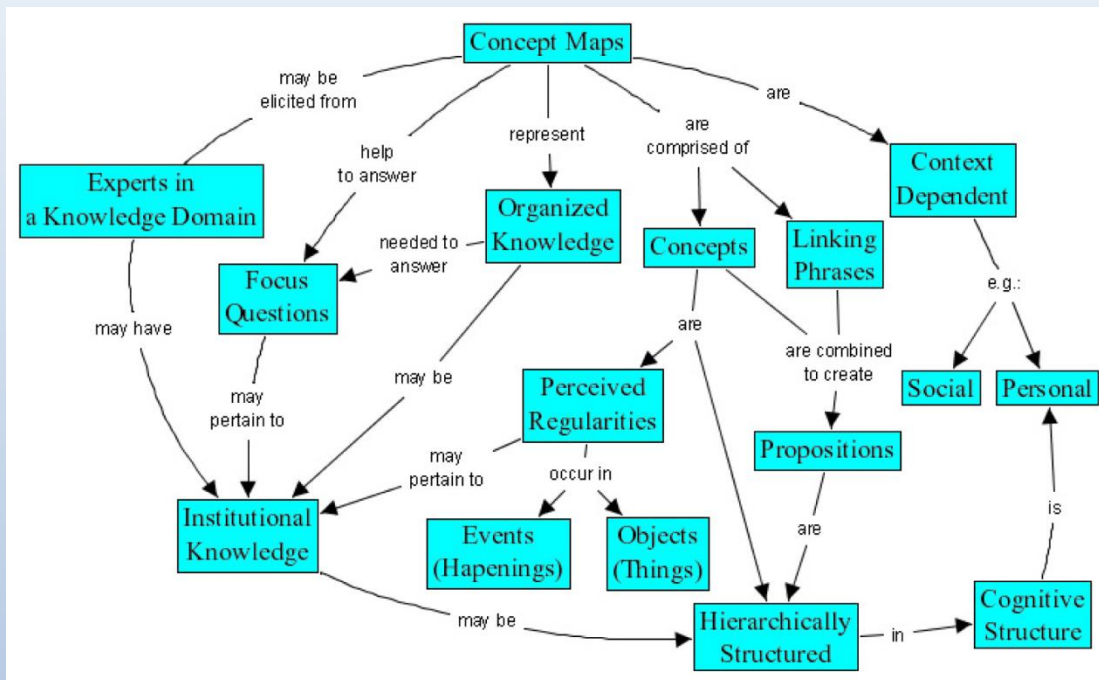
- Δίκτυο από κόμβους, έννοιες και συνδέσμους που αναδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο οι κόμβοι συνδέονται μεταξύ τους.
- Μοντέλο έκφρασης νοητικών σχημάτων των μαθητών
- Εργαλείο διδασκαλίας και μάθησης

Αποτελεί μια ευέλικτη παιδαγωγική τεχνική μέσα από την οποία τα παιδιά βοηθούνται να αλληλεπιδράσουν δημιουργικά και να εκφράσουν διαγραμματικά τη σκέψη τους

Ο ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ...

- Αντικειμένων
- Εικόνων
- Λογισμικών (πχ. C-Maps).

Μορφές εννοιολογικών χαρτών

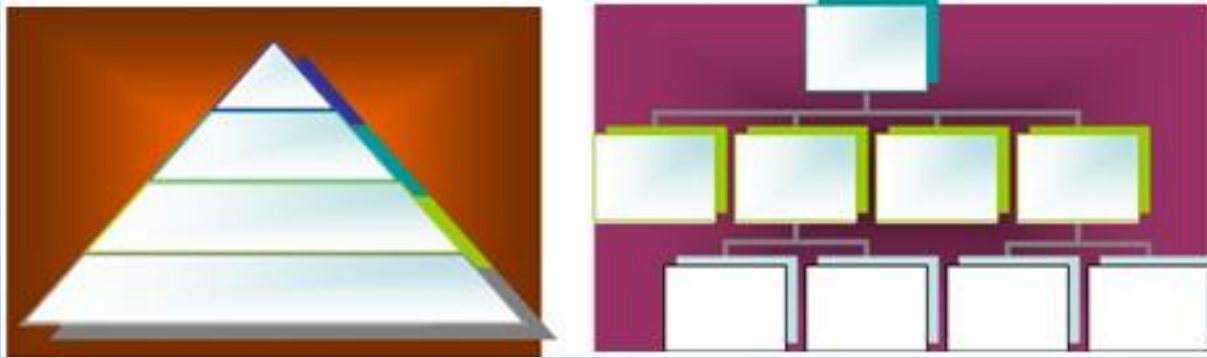

A.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΡΑΧΝΗΣ

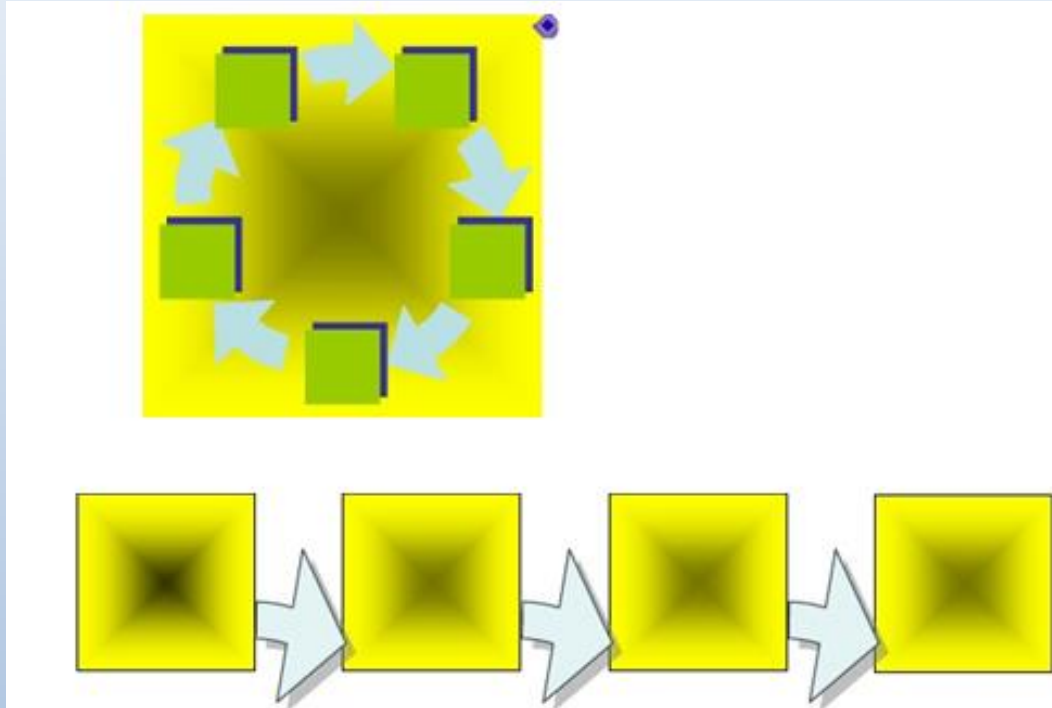
Μορφές εννοιολογικών χαρτών

B.

**ΙΕΡΑΡΧΙΚΟΙ
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ
ΧΑΡΤΕΣ**

Μορφές εννοιολογικών χαρτών

Γ.

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΡΟΗΣ**

Η εννοιολογική χαρτογράφηση στην εκπαιδευτική διαδικασία μπορεί να αποτελέσει

- Μαθησιακή στρατηγική
- Διδακτική στρατηγική
- Εργαλείο αναπαράστασης και αξιολόγησης του τι γνωρίζουν τα παιδιά
- Μεταγνωστικό εργαλείο - μέσω διαδικασίας αναπαράστασης και συσχέτισης των απεικονιζόμενων εννοιών σε χάρτη

Δραστηριότητες εννοιολογικής χαρτογράφησης στην τάξη

- **Κατασκευή** εννοιολογικού χάρτη αποκλειστικά από τα παιδιά
- **Διόρθωση** ενός δοσμένου χάρτη (τροποποιήσεις/διαγραφές στις δοσμένες έννοιες και σχέσεις)
- **Επέκταση** δομημένου χάρτη εννοιών
- **Συμπλήρωση** ημιδομημένου χάρτη με έννοιες και συνδέσμους

Διαδικασία κατασκευής εννοιολογικού χάρτη

Προπαρασκευαστικό
στάδιο

- Πώς λειτουργεί;
- Τι περιλαμβάνει;

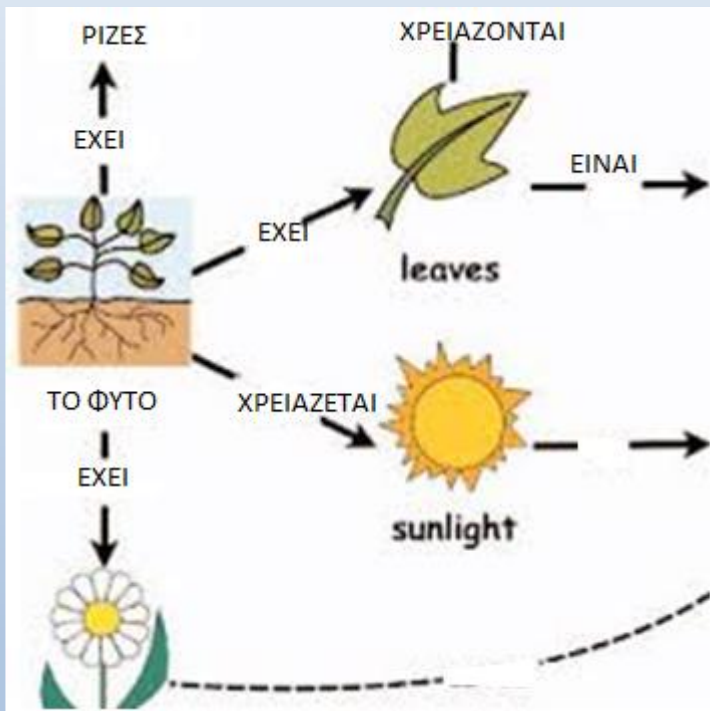
Κατασκευαστικό
στάδιο

- Προσδιορισμός κομβικού ερωτήματος
- Προσδιορισμός εννοιών που σχετίζονται με το ερώτημα
- Οργάνωση/ κατάταξη εννοιών
- Κατασκευή προκαταρκτικού χάρτη
- Αναζήτηση σύνθετων συνδέσεων
- Αναθεώρηση εννοιολογικού χάρτη
- Ολοκλήρωση εννοιολογικού χάρτη
- Αξιολόγηση χάρτη

Χρησιμότητα χαρτογράφησης εννοιών στην Π.Ε./Ε.Α.Α

- Συνειδητοποίηση από τα παιδιά της πολυδιάστατης φύσης των οικολογικών ζητημάτων
- Σύνδεση μεταξύ οικολογικών ζητημάτων
- Διάγνωση αρχικών και τελικών αντιλήψεων μαθητών
- Οργάνωση πληροφοριών/ γνώσεων
- Προώθηση κατανόησης εννοιών και ουσιαστικής μάθησης (meaningful learning)
- Εργαλείο που εστιάζει στην εξωτερίκευση και ανάπτυξη εννοιολογικών σχημάτων των μαθητών

Παραδείγματα εννοιολογικών χαρτών για το Νηπιαγωγείο

Μελέτη Πεδίου

Ορισμός

Η μελέτη πεδίου προάγει την ενεργό μάθηση και δίνει στα παιδιά τα κατάλληλα ερεθίσματα σχετικά με το θέμα μελέτης τους. τα παιδιά μέσα από την παρατήρηση, τη μέτρηση, ανάλυση, επεξεργασία και ερμηνεία στοιχείων, τα οποία θα συγκεντρώσουν στο πεδίο, εξάγουν τα συμπεράσματά τους, διατυπώνουν τις απόψεις τους και προτείνουν δράσεις για αντιμετώπιση του προβλήματος ή ζητήματος που τους απασχολεί (Γεωργόπουλος και Τσαλίκη, 1993).

Η μελέτη πεδίου αναφέρεται σε προσχεδιασμένες δραστηριότητες των παιδιών, οι οποίες πραγματοποιούνται σε μαθησιακά περιβάλλοντα, που βρίσκονται έξω από τη συμβατική αίθουσα διδασκαλίας και εξυπηρετούν διδακτικούς και παιδαγωγικούς σκοπούς των Αναλυτικών Προγραμμάτων.

Ως πεδίο μελέτης ορίζεται οποιοσδήποτε χώρος μπορεί να αποτελέσει μέσο άντλησης στοιχείων και πληροφοριών για το ζήτημα το οποίο διερευνάται (π.χ. σχολική αυλή, περιβαλλοντικό μονοπάτι, μουσείο, υπεραγορά, πλατεία, οικισμός, λίμνη, πάρκο, δρόμος, πεζοδρόμιο κ.λπ.).

Χρησιμότητα της μελέτης πεδίου στην ΠΕ/ΕΑΑ

- Συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση των παιδιών σχετικά με το περιβάλλον
- Συνδέεται με την επίτευξη εκπαιδευτικών στόχων και με την απόκτηση δεξιοτήτων
- Επιτρέπει την απόκτηση νέων εμπειριών και γνώσεων, μέσω της βίωσης και της προσωπικής εμπειρίας, αλλά και της ερευνητικής διαδικασίας
- Συμβάλλει στη διασαφήνιση περιβαλλοντικών εννοιών, στην κατανόηση περιβαλλοντικών προβλημάτων και στη διαμόρφωση στάσεων και αξιών
- Βοηθά στην ανάπτυξη περιβαλλοντικής υπευθυνότητας
- Δίνει την ευκαιρία στα νηπιαγωγεία για ανάπτυξη συνεργασίας με ΜΚΟ και άλλους φορείς της περιοχής τους
- Συνδυάζει την ψυχαγωγία με τη μάθηση

Μελέτη πεδίου

Στάδια υλοποίησης

1. Στάδιο προετοιμασίας

(διευθύνουσα, νηπιαγωγός, παιδιά)

2. Εργασία στο πεδίο

3. Στάδιο σύνθεσης

4. Στάδιο αξιολόγησης

1^ο Στάδιο προετοιμασίας:

Ενέργειες διευθύντριας:

- ✓ Καθορισμός ημερομηνίας που θα γίνει η μελέτη πεδίου
- ✓ Αναγνώριση/Επαφή με το πεδίο:
επίσκεψη στο πεδίο, εκτίμηση επικινδυνότητας
- ✓ Ενημέρωση γονιών
- ✓ Εξασφάλιση άδειας επίσκεψης στο χώρο
- ✓ Διερεύνηση πιθανών συνεργασιών στην περιοχή της επίσκεψης
(π.χ. κοινοτάρχης, γονείς, βοσκοί, γεωργοί, δασονόμοι, σύμβουλοι ΠΕ/ΕΑΑ, λειτουργοί των ΚΠΕ, λειτουργοί του Τμήματος Περιβάλλοντος, της Υπηρεσίας ενέργειας, Τμήματος Υδάτων κ.λπ.)
- ✓ Διευθέτηση τρόπου και κόστους μεταφοράς
- ✓ Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον/η νηπιαγωγό και στη σχολική βοηθό

1^ο Στάδιο προετοιμασίας:

Ενέργειες εκπαιδευτικού

(πριν από την πραγματοποίηση της μελέτης πεδίου):

- 1.Ενημέρωση για την περιοχή-το πεδίο που θα γίνει η μελέτη.**
- 2.Μελέτη σχετικού πληροφοριακού υλικού για την περιοχή που θα γίνει η μελέτη (χάρτες, κείμενα, παρουσιάσεις, βίντεο).**
- 3.Συζήτηση στην τάξη για το σκοπό, τους στόχους και τον τρόπο εργασίας στο πεδίο, και ειδικότερα για το λόγο διεξαγωγής της συγκεκριμένης μελέτης πεδίου.**
- 4.Οργάνωση υλικών που θα χρειαστούν και καθορισμός υπεύθυνων μεταφοράς τους.**
- 5.Οργάνωση δραστηριοτήτων στο πεδίο- Καθορισμός του τρόπου εργασίας (ομάδες ή ατομικά).**
- 6.Διαμόρφωση κανόνων συμπεριφοράς στο πεδίο.**

2^ο Στάδιο Εργασία στο πεδίο

- ✓ Η μάθηση είναι προσανατολισμένη στη διαδικασία.
- ✓ Ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί και συντονίζει.
- ✓ Τα παιδιά συμμετέχουν ενεργά και ισότιμα.
- ✓ Οι δραστηριότητες υλοποιούνται όπως έχουν σχεδιαστεί στην τάξη.
- ✓ Σε περίπτωση που οι δυνατότητες του πεδίου αλλάξουν, οι δραστηριότητες διαμορφώνονται αναλόγως.

Μελέτη πεδίου

«Το περιβάλλον της σχολικής αυλής: θετικά και αρνητικά»

Τα παιδιά εργάζονται στον οριοθετημένο χώρο, φωτογραφίζουν και καταγράφουν στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος της σχολικής αυλής: α) που τους αρέσουν και θέλουν να τα διατηρήσουν, β) που παρουσιάζουν κάποιο πρόβλημα και χρειάζονται βελτίωση και γ) που πρέπει να αλλάξουν.

Μελέτη πεδίου

«Το περιβάλλον της σχολικής αυλής: θετικά και αρνητικά»

Τα παιδιά εργάζονται στον οριοθετημένο χώρο, φωτογραφίζουν και καταγράφουν στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος της σχολικής αυλής: α) που τους αρέσουν και θέλουν να τα διατηρήσουν, β) που παρουσιάζουν κάποιο πρόβλημα και χρειάζονται βελτίωση και γ) που πρέπει να αλλάξουν.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΙΦΟΡΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ/ ΤΙ ΜΑΣ ΑΡΕΣΕΙ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΑΣ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΗ ΔΕΙΦΟΡΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ/ ΤΙ ΔΕΝ ΜΑΣ ΑΡΕΣΕΙ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΑΣ
Τα δέντρα στην αυλή μας	Τα δέντρα δεν είναι αρκετά ψηλά και δεν έχουμε σκιά
Τα λουλούδια στις γλάστρες	Κάποια λουλούδια είναι μαραμένα
Τα πουλιά που έρχονται στα δέντρα	Τα πουλιά δεν έχουν σπιτάκι και φαγητό
Το σχολείο μας είναι καινούριο	Οι τοίχοι δεν έχουν όμορφα χρώματα
Τα παιχνίδια της αυλής	Δεν έχει υπόστεγο και παγκάκια για να ξεκουραζόμαστε

Στάδιο σύνθεσης

Σε αυτό το στάδιο γίνεται:

- α) επεξεργασία των στοιχείων/δεδομένων που έχουν συλλέξει τα παιδιά
- β) ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν
- γ) εξαγωγή συμπερασμάτων, διατύπωση θέσεων και απόψεων
- δ) ετοιμασία παρουσιάσεων για τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν και
- ε) παρουσίαση-σχολιασμός των δεδομένων.

Τα παιδιά με τη βοήθεια της νηπιαγωγού, ετοιμάζουν κολλάζ από φωτογραφίες τις οποίες ομαδοποιούν από προηγουμένως και καταγράφονται τα σχόλιά τους κάτω από κάθε φωτογραφία. Ακολουθεί παρουσίαση και συζήτηση στην τάξη και στη συνέχεια ενημερώνονται και τα υπόλοιπα παιδιά του νηπιαγωγείου.

Στάδιο αξιολόγησης

Σε αυτό το στάδιο γίνεται:

- α) αξιολόγηση της επίσκεψης
- β) αξιολόγηση των δεδομένων που έχουν προκύψει,
- γ) δίδεται ανατροφοδότηση και
- δ) καθορίζονται μελλοντικές ενέργειες και δράσεις.

Τα παιδιά, μετά την όλη διαδικασία, είναι ικανά να εισηγηθούν τρόπους αναβάθμισης και βελτίωσης της σχολικής αυλής.

Εφαρμογή εισηγήσεων για αναβάθμιση της σχολικής αυλής

Έρευνα επισκόπησης

Έρευνα επισκόπησης

Η έρευνα επισκόπησης αφορά σφυγμομέτρηση απόψεων και χρησιμοποιείται για τη μελέτη της κοινωνικής γνώμης για διάφορα θέματα.

Τα παιδιά, με τη βοήθεια των νηπιαγωγών και των γονιών τους, συγκεντρώνουν πρωτογενείς πληροφορίες μέσω ερωτηματολογίων ή συνεντεύξεων με σκοπό την καταγραφή του βαθμού ενημέρωσης, των γνώσεων, του ενδιαφέροντος, των απόψεων και των στάσεων των ερωτώμενων απέναντι στο εξεταζόμενο περιβαλλοντικό ζήτημα.

(Γεωργόπουλος και Τσαλίκη, 1993).

Με τον τρόπο αυτό μπορούν να συγκεντρωθούν πληροφορίες για τις απόψεις διαφόρων προσώπων για τα περιβαλλοντικά προβλήματα του νηπιαγωγείου ή της περιοχής γύρω από το νηπιαγωγείο.

π.χ. Έρευνα επισκόπησης με θέμα «Ποια περιβαλλοντικά προβλήματα αντιμετωπίζει το νηπιαγωγείο μας και η περιοχή γύρω από το νηπιαγωγείο;».

Μέσα συλλογής πληροφοριών: Ερωτηματολόγιο, συνεντεύξεις

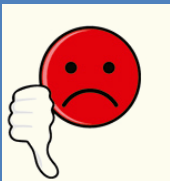
Πληθυσμός έρευνας: Παιδιά του νηπιαγωγείου, εκπαιδευτικοί που εργάζονται στο νηπιαγωγείο, κάτοικοι της περιοχής, γονείς των παιδιών που φοιτούν στο νηπιαγωγείο.

Ερωτηματολόγιο για παιδιά:

Το ερωτηματολόγιο αποσκοπεί στη συγκέντρωση πληροφοριών για τις απόψεις των παιδιών, γύρω από τη σχολική αυλή.

Το αποτέλεσμα της επισκόπησης απόψεων των παιδιών θα οδηγήσει στις δράσεις, που θα αναβαθμίσουν τη σχολική αυλή και ταυτόχρονα θα ενισχύσουν την περιβαλλοντική τους ευαισθητοποίηση.

Πόσο σου αρέσουν/ είσαι ευχαριστημένος με αυτά που υπάρχουν στη σχολική μας αυλή:	 ΠΟΛΥ	 ΛΙΓΟ	 ΚΑΘΟΛΟΥ
Τα παιχνίδια της αυλής			
Τα δέντρα της αυλής			
Τα λουλούδια της αυλής			
Τα ζώα			
Η καθαριότητα			

Συνέντευξη προς γονείς (ερωτήσεις τις οποίες έθεσαν/σκέφτηκαν τα παιδιά):

- Σας αρέσει το νηπιαγωγείο μας και γιατί;
- Πώς ήτανε παλιά το νηπιαγωγείο;
- Νομίζετε ότι πρέπει να αλλάξει κάτι στο νηπιαγωγείο μας για να γίνει πιο καθαρό;
- Νομίζετε ότι πρέπει να αλλάξει κάτι στο νηπιαγωγείο μας για να γίνει πιο όμορφο;
- Θα θέλατε να μας βοηθήσετε να αλλάξουμε κάποια πράγματα που δεν μας αρέσουν;

ΕΙΣ ΒΑΘΟΣ ΜΕΛΕΤΗ

ΜΕΘΟΔΟΣ

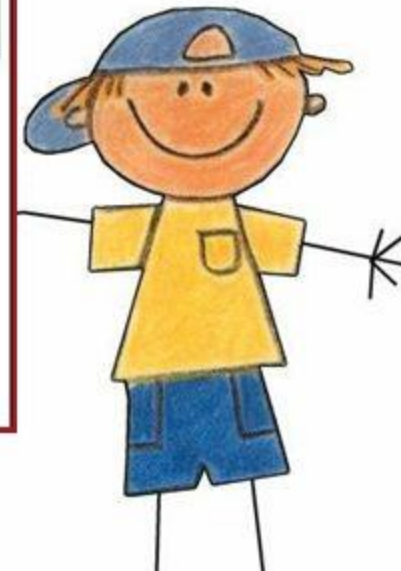
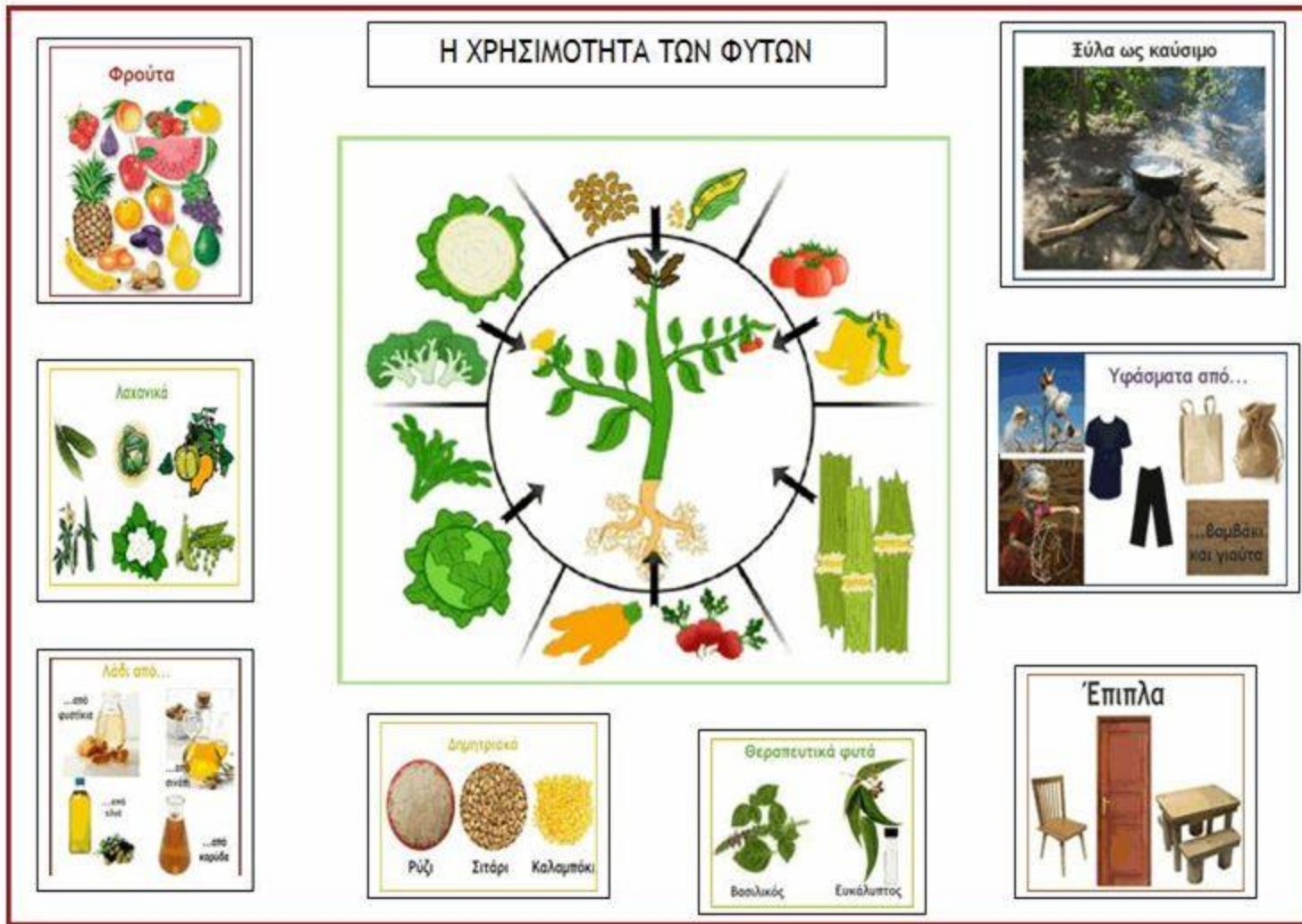

Κατά τη φάση της διερεύνησης παρουσιάζεται το προς επίλυση πρόβλημα που είναι η διαμόρφωση της αυλής του νηπιαγωγείου.

Ακολουθεί συζήτηση με τα παιδιά και δημιουργείται στο λογισμικό kidspiration ένα ιστόγραμμα όπου καταγράφονται οι πρώτες ιδέες των παιδιών και τα θέματα που χρήζουν διερεύνησης

The screenshot shows the 'schoolyard.kid' software interface. At the top, there is a menu bar with 'File', 'Edit', 'Goodies', 'Sound', 'Teacher', and 'Help'. Below the menu is a toolbar with various icons including a smiley face, a pencil, a sun, a link, a jar, a pill, a lightbulb, a speaker, and a person. On the left side, there is a vertical toolbar with various drawing tools and a palette of colorful objects like flowers, leaves, and fruits. The main workspace contains a central image of a schoolyard with a building, a path, and a fountain. Green arrows radiate from this central image to several other images: a swing set, a bench, a tree, a gazebo, a path, a brick wall, and a fence. At the bottom, there is a status bar with the text 'Times New Roman Baltic', a font size of '14', and several icons for text formatting and navigation. The URL 'http://digitallearning.ece.uth.gr/ltme/?q=node/2033' is visible in the bottom right corner.

- Η χρησιμότητα των φυτών:

Ομάδες εργασίας

Κηπουροί

Δεντροστοιχίες
λουλούδια
φυτά πράσινο

Ξυλουργοί

Φράκτης
Παγκάκια
κιόσκι

Αρχιτέκτονες
τοπίου

Σχεδιασμός
χώρου
Μονοπάτια

Πλακάδες

Πλακόστρωτα

Πετράδες

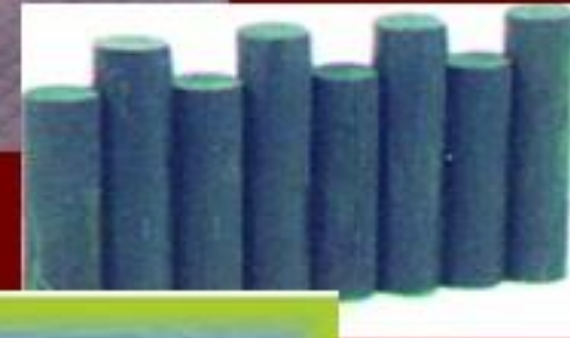
Επένδυση
τοιχών

Ομάδα «κηπουροί»

- Εξορμήσεις στην πόλη-Φωτογραφήσεις
- Επίσκεψη σε φυτώριο
- Ενημέρωση από γεωπόνο
- Δημιουργία παρουσίασης με το υλικό τους

Ομάδα «Ξυλουργοί»

- Εξορμήσεις στην πόλη-Φωτογραφήσεις
- Συνεργασία με επαγγελματίες ξυλουργούς
- Επίσκεψη σε μάντρα ξυλείας
- Δημιουργία παρουσίασης με το υλικό τους

Ομάδα «Αρχιτέκτονες ΤΟΠΪΟΥ»

- Εξορμήσεις στην πόλη-
Φωτογραφήσεις
- Επίσκεψη σε
αρχιτέκτονα τοπίου
- Επίσκεψη σε μάντρα
οικοδομικών υλικών
- Δημιουργία
παρουσίασης με το
υλικό τους

Ομάδα «πλακάδες»

- Εξορμήσεις στην πόλη-Φωτογραφήσεις
- Συνεργασία με επαγγελματίες πλακάδες
- Επίσκεψη σε μάντρα οικοδομικών υλικών
- Δημιουργία παρουσίασης με το υλικό τους

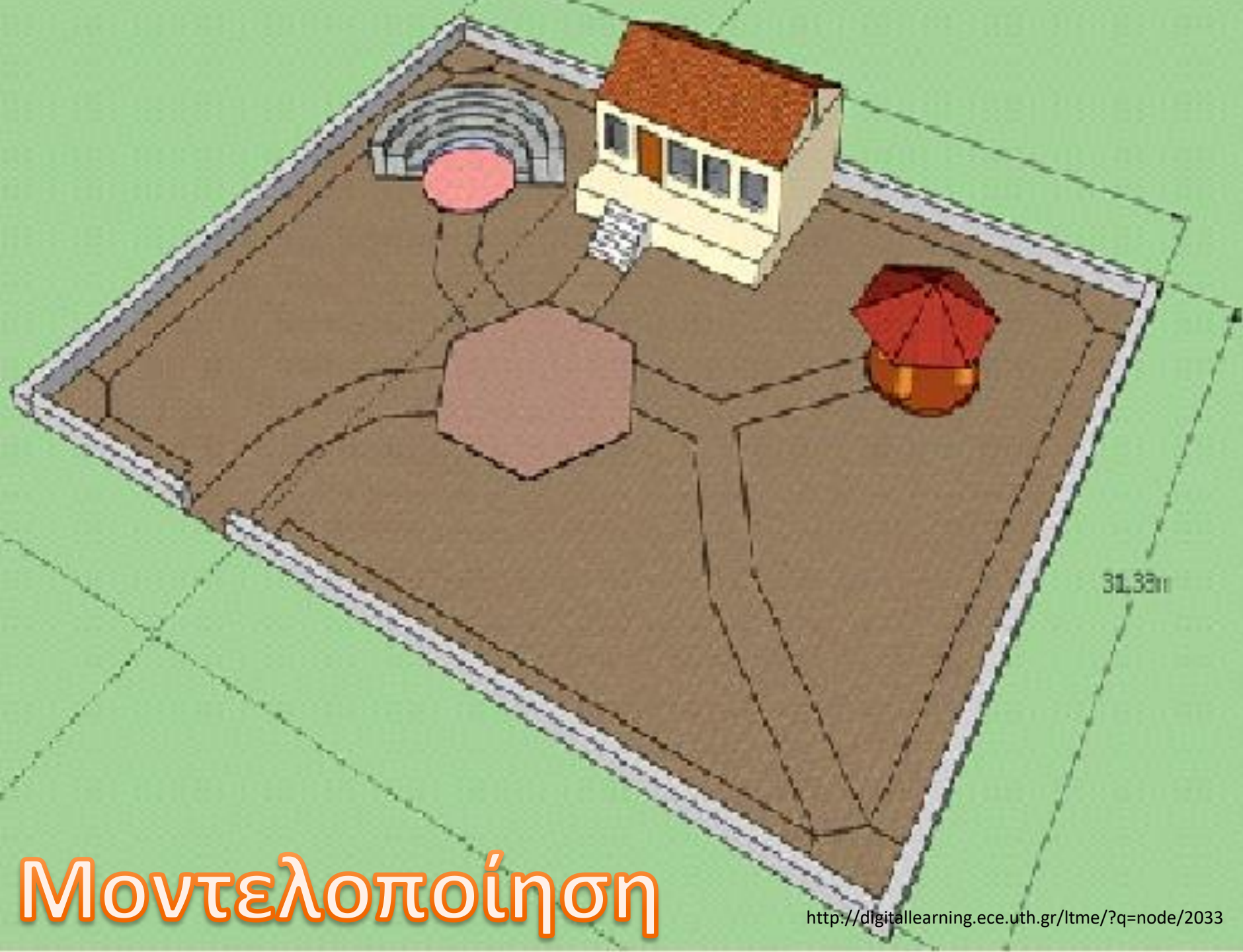

Ομάδα «πετράδες»

- Εξορμήσεις στην πόλη-Φωτογραφήσεις
- Συνεργασία με επαγγελματίες πετράδες
- Επίσκεψη σε μάντρα οικοδομικών υλικών
- Δημιουργία παρουσίασης με το υλικό τους

31.33m

Μοντελοποίηση

Μοντελοποίηση

Η μοντελοποίηση είναι μια μέθοδος αναπαράστασης ενός φαινομένου ή μιας λειτουργίας που συμβαίνει στο φυσικό κόσμο, ώστε τα παιδιά να φτάσουν στην καλύτερη κατανόηση των περιβαλλοντικών εννοιών.

Η μοντελοποίηση αποτελεί μια παιδαγωγική προσέγγιση που βοηθά τους μαθητές να εκφράζονται και να σκέφτονται με όρους μοντέλων και όχι με μαθηματικά σύμβολα ή γλωσσικές εκφράσεις με αποτέλεσμα να ενισχύεται η κατανόησή τους και όχι να γίνεται στείρα απομνημόνευση γνώσεων (Vosniadou, 1994).

Ένα μοντέλο, δεν αποτελεί ακριβές αντίγραφο, αλλά αναπαριστά κάποιες πτυχές της δομής, των ιδιοτήτων ή της συμπεριφοράς αυτού που αναπαριστά.

Κατά τη μελέτη των περιβαλλοντικών ζητημάτων οι διαδικασίες μοντελοποίησης ή η δημιουργία εξωτερικών αναπαραστάσεων έχουν ως σκοπό να προσομοιάσουν με ακρίβεια τις βασικές πτυχές μιας συγκεκριμένης πραγματικότητας ή κατάστασης με περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και χρησιμοποιούνται στην αναζήτηση παραμέτρων και καταστάσεων για τη βαθύτερη και καλύτερη δυνατή κατανόηση και επεξήγηση του ζητήματος.

Πώς επιτυγχάνεται η ενσωμάτωση της μοντελοποίησης στην περιβαλλοντική εκπαίδευση;

Τα παιδιά καλούνται να αναφέρουν τις αρχικές τους αντιλήψεις για ένα συγκεκριμένο φαινόμενο περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος ή ένα ζήτημα ή ένα πρόβλημα σχετικό με το περιβάλλον.

Καλούνται να διερευνήσουν το συγκεκριμένο φαινόμενο με διάφορους τρόπους (π.χ. εργασία πεδίου, βιβλιογραφική έρευνα, ιστοεξερεύνηση, έρευνα επισκόπησης κλπ.), ώστε να μπορούν να κάνουν σύνδεση του πραγματικού κόσμου με την προσομοίωση την οποία σκοπεύουν να εκτελέσουν μέσα από τη διαδικασία της μοντελοποίησης.

Κατά τη διάρκεια της μοντελοποίησης, τα παιδιά, προβληματίζονται για τα στοιχεία που διέπουν το περιβαλλοντικό φαινόμενο, αντιλαμβάνονται τις σχέσεις μεταξύ των στοιχείων, κατανοούν τον τρόπο λειτουργίας τους (Δημητρίου, 2005) και αναπτύσσουν τον προβληματισμό και την κριτική τους σκέψη, με στόχο να φτάσουν μέσα από την όλη διαδικασία στην κατανόηση του φαινομένου ή στην αναζήτηση λύσεων και προτάσεων για ένα ζήτημα ή πρόβλημα το οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Παράδειγμα:

Τα παιδιά μπορούν να αναπαραστήσουν το οικοσύστημα της αυλής του νηπιαγωγείου τους

Πειραματική μέθοδος (πείραμα)

Πειραματική μέθοδος (πείραμα)

Τα βασικά στάδια της διαδικασίας που ακολουθείται είναι:

- ✚ ο ορισμός του θέματος
- ✚ η παρουσίαση των δεδομένων
- ✚ η διεξαγωγή του πειράματος
- ✚ η αξιολόγηση της διαδικασίας
- ✚ ο προβληματισμός πάνω στη διαδικασία και
- ✚ η ανασκόπηση των μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν

Με την εφαρμογή της πειραματικής μεθόδου, τα παιδιά καθίστανται ικανά να:

- ✚ Διατυπώνουν υποθέσεις
- ✚ Παρατηρούν και συγκρίνουν
- ✚ Καταγράφουν αποτελέσματα
- ✚ Παίρνουν αποφάσεις
- ✚ Δουλεύουν ομαδικά

Πείραμα 2: Παίρνω μια γλάστρα με ένα φυτό και την τοποθετώ σε ευάερο και ευήλιο μέρος στην τάξη. Κάθε μέρα ποτίζω το φυτό με ξίδι (περιέχει οξικό οξύ). Επίσης με τη βοήθεια σπρέι ρίχνω ξίδι στα φύλλα και τα άνθη του φυτού.

Φωτογραφίζω το φυτό καθημερινά για μια βδομάδα και καταγράφω τις παρατηρήσεις μου στο φύλλο εργασίας:

	1 ^η μέρα	2 ^η μέρα	3 ^η μέρα	4 ^η μέρα	5 ^η μέρα	6 ^η μέρα	7 ^η μέρα
Φύλλα							
Άνθη							
Κλαδάκια							

Σας ευχαριστούμε πολύ!

Ερωτήσεις;